

RAVITSEMUSTERVEYDEN EDISTÄMINEN HYVINVOINTIALUEEN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUISSA -ITSEARVIOINTIKYSELY

Ravitsemusterveyden edistäminen on hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä ravitsemusohjausta ja -hoitoa eri ikä- ja väestöryhmissä. Ravitsemusterveyden edistämiseksi pyritään turvaamaan lasten tervettä kasvua ja kehitystä, parantamaan työikäisten työ- ja toimintakykyä sekä tukemaan ikääntyneiden toimintakykyä ja kotona selviytymistä. Näin kavennetaan myös väestöryhmien välisiä terveyseroja. (VRN 2023)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueiden, kuntien ja muiden toimijoiden yhteinen tehtävä. Hyvinvointialueet vastaavat sote-palveluiden järjestämisestä ja niissä tapahtuvasta ravitsemusterveyden edistämisestä, johon kuuluvat ennalta ehkäisevät toimet, elintapaohjaus sekä sairauksien ravitsemushoito ja -ohjaus sekä ruokapalvelut. (VRN 2023)

Kuvio. Ravitsemusterveyden edistäminen, yhdyspinnat ja palveluesimerkkejä.

Tämä itsearviointikysely on työväline ravitsemusterveyden edistämisen nykytilan arviointiin ja kehittämiseen hyvinvointialueilla. Kysely käydään läpi työryhmällä, jossa on johtajia, esihenkilöitä ja ravitsemushoidon eri vaiheisiin osallistuvia ammattilaisia.

Kyselyn taustalla on Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry:n ravitsemus-työryhmä ja hallitus.

Hyvinvointialue:

Yhteyshenkilö:

Päiväys:

ITSEARVIOINTIKYSELY

A. Hyvinvointialueella on sovittu ravitsemusterveyden edistämisen rakenteista ja käytännöistä.

1. Hyvinvointialueella on sovittu päättävä poliittinen taho, joka vastaa ravitsemusterveyden edistämisestä osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

2. Hyvinvointialueella on sovittu toimialue, vastuualue tai yksikkö, joka vastaa ravitsemusterveyden edistämisestä osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

3. Hyvinvointialueella on työryhmä, joka vastaa ravitsemusterveyden edistämisen koordinaatiosta

a. sosiaali- ja terveysten palveluissa.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

b. alueellisesti yhdyspintatyössä.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

4. Hyvinvointialueen ravitsemusterveyden edistämisen koordinointiin on nimetty henkilö/henkilöt.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

5. Ravitsemusterveyden edistäminen on sisällytetty osaksi alueellista hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

6. Hyvinvointialueella on erillinen ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelma/ alueellinen ravitsemussuunnitelma.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

7. Ravitsemusterveyden edistämien on huomioitu yhteistyösopimuksissa tai yhteisesti sovituissa käytännöissä

a. kuntien kanssa.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

b. kolmannen sektorin kanssa.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

Tarkennuksia tai muita huomioita (800 merkkiä)

B. Hyvinvointialueella on varmistettu riittävät resurssit ravitsemusterveyden edistämiseen.

8. Hyvinvointialueella on varmistettu riittävät ravitsemusterapiaresurssit

a. asiakas- ja potilastyöhön perustasolla (1/20 000 asukasta).

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

b. asiakas- ja potilastyöhön erityistasolla.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

c. ravitsemusterveyden edistämiseen hyvinvointialueen toimissa, esim. koulutukset ja hoitoketjutyö.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

d. alueelliseen ravitsemusterveyden edistämiseen kunnissa, esim. asiantuntijarooli tai osallistuminen yhteistyöryhmiin.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

e. alueelliseen ravitsemusterveyden edistämiseen kolmannella sektorilla, esim. asiantuntijarooli tai osallistuminen yhteistoimintaneuvotteluihin.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

9. Hyvinvointialueen muulle hoitohenkilökunnalle on varmistettu riittävät resurssit ravitsemusohjauksen antamiseen

a. perustasolla.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

b. erityistasolla.

Kyllä	Valmisteilla	Ei	En osaa sanoa
-------	--------------	----	---------------

Tarkennuksia tai muita huomioita (800 merkkiä)

C. Ravitsemusterveyden edistämisessä käytetään vaikuttavia menetelmiä ja toimintamalleja.

Esimerkkejä ravitsemusterveyden edistämisen vaikuttavista menetelmistä ja toimintamalleista löydät Ruokaviraston sivuilta: [Esimerkkejä palveluketjuista - Ruokavirasto](#)

10. Hyvinvointialueella on käytössä vaikuttavat toimintamallit ja menetelmät lasten, nuorten ja lapsiperheiden

a. hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ravitsemuksen keinoin.

Kyllä,
mikä/mitkä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

b. ravitsemusohjaukseen ja -hoitoon.

Kyllä,
mikä/mitkä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

11. Hyvinvointialueella on käytössä vaikuttavat toimintamallit ja menetelmät työikäisten

a. hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ravitsemuksen keinoin.

Kyllä,
mikä/mitkä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

b. ravitsemusohjaukseen ja -hoitoon.

Kyllä,
mikä/mitkä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

12. Hyvinvointialueella on käytössä vaikuttavat toimintamallit ja menetelmät ikääntyneiden

a. hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ravitsemuksen keinoin.

Kyllä,
mikä/mitkä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

b. ravitsemusohjaukseen ja -hoitoon.

Kyllä,
mikä/mitkä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

13. Hyvinvointialueella on ohjeet vajaaravitsemuksen ja vajaaravitsemusriskin seulonnasta

a. lapsilla ja nuorilla.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

b. työikäisillä.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

c. ikääntyneillä.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

14. Hyvinvointialueella on ohjeet vajaaravitsemuksen ehkäisystä ja hoidosta

a. lapsilla ja nuorilla.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

b. työikäisillä.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

c. ikääntyneillä.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

15. Hyvinvointialueella käytetään ravitsemusasiantuntijoita hoito- ja palveluketju-työssä.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

Tarkennuksia tai muita huomioita (800 merkkiä)

D. Kansalliset ruoka- ja ravitsemussuositukset ohjaavat ruokapalveluiden elintarvikehankintoja sekä tarjottavien aterioiden suunnittelua ja toteutusta.

Kansalliset ruoka- ja ravitsemussuositukset löydät Ruokaviraston sivuilta:
[Ravitsemus- ja ruokasuositukset](#)

16. Hyvinvointialue tukee kuntia ikäryhmäkohtaisten ravitsemussuositusten noudattamisessa varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja oppilaitoksissa.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

17. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouteen itse tuotetut ja ostopalveluna hankitut ruokapalvelut perustuvat ravitsemushoitosuositukseen ja ikääntyneiden ruokasuositukseen.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

Tarkennuksia tai muita huomioita (800 merkkiä)

E. Ravitsemusterveyden edistämistä tuetaan suunnitelmallisella viestinnällä ja täydennyskoulutuksella.

18. Hyvinvointialueella on suunnitelma ravitsemusterveyden edistämisen viestinnästä.

Kyllä Valmisteilla Ei En osaa sanoa

19. Ravitsemusterveyden edistäminen on huomioitu hyvinvointialueen palvelutarjottimella.

Kyllä Valmisteilla Ei En osaa sanoa

20. Ravitsemusterveyden edistäminen on huomioitu hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Kyllä Valmisteilla Ei En osaa sanoa

21. Ravitsemusterveyden edistäminen sisältyy hyvinvointialueen asiakas- ja potilastyötä tekevien perehdytysohjelmaan.

Kyllä Valmisteilla Ei En osaa sanoa

22. Hyvinvointialue järjestää vuosittain ravitsemusterveyden edistämiseen liittyvää koulutusta, joka tukee alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman toimeenpanoa.

Kyllä Valmisteilla Ei En osaa sanoa

23. Hyvinvointialue järjestää vuosittain muuta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten ravitsemusosaamista tukevaa koulutusta.

Kyllä Valmisteilla Ei En osaa sanoa

Tarkennuksia tai muita huomioita (800 merkkiä)

F. Ravitsemusterveyden edistäminen todennetaan ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan yhteisesti sovitulla tavalla säännöllisesti.

24. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvaeluissa on käytössä ravitsemusohjauksen ja -hoidon kirjaamisohjeet.

Kyllä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

25. Hyvinvointialueella on sovittu ravitsemusterveyden edistämisen seurantamittarit, joita käytetään alueellisessa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa tai muissa alueellisissa suunnitelmissa

a. lapsilla, nuorilla ja lapsiperheillä.

Kyllä,
mikä/mitkä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

b. työikäisillä.

Kyllä,
mikä/mitkä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

c. ikääntyneillä.

Kyllä,
mikä/mitkä

Valmisteilla

Ei

En osaa sanoa

Tarkennuksia tai muita huomioita (800 merkkiä)